

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

Kestävän kehityksen selonteko ilmastopolitiikan haasteiden prismassa

Markku Ollikainen

Lähtökohtia

- Kestävän kehityksen toteuttaminen on pitkäjänteistä työtä
 - Sen tulee ylittää hallituskausien tuomat epäjatkuvuudet politiikassa
- Pitkän aikavälin edistys edellyttää myös kriittisyyttä ja luovuutta
 - Tarvitaan tarjota raikas arvio kehityksen nykytilasta ja edistymisen ongelmakohdista
 - Katse taaksepäin (arviot kansallisesta onnistumisesta yli hallituskausien) ja eteenpäin (toimet ja tulevan ennakkoinnit)
- Hallituksen selonteon ei siis pitäisi olla pelkästään hallituksen toimien esittelyä

Tarkastelukulma

- Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen tarjoaa pienoiskuvan kestävästä kehityksestä,
 - kattaa ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys tasot
- Haaste: löydä ilmastollisesti kestävien ratkaisujen joukosta taloudellisesti parhaat toimet ja toteuta ne sosiaalisesti kestävällä tavalla.
- Tästä lähtökohdasta Suomen ilmastopaneeli keskittyy ilmastonäkökohtiin, erityisesti tavoitteen 13 käsittelyyn ja ilmastopolitiikan ristikytkeisiin muiden tavoitteiden kanssa.

Tavoite 13 – ilmasto

Arvio: nykytila-arviota päästökehityksestä tulisi tarkentaa ja hahmottaa ilmastopolitiikan uusi tilanne

Kansalliset päästöt ja nielut

- Fossiiliset ja prosessiperäiset päästöt
 - Ei laskua vuosina 2015 – 2017, kasvua vuonna 2018
 - Vuonna 2019 ne viimein laskivat: kuuden vuoden aikana päästövähennys on vain 2,3 Mt
 - Samaan aikaa nielu on pienentynyt merkittävästi, eli Suomen ilmakehään laskemat päästöt ovat kasvaneet
- Kulutuksen päästöt
 - Eivät ole laskeneet koko 2000-luvulla
 - Suomalaisten kotitalouksien hiilijalanjäljen tulisi pienentyä 70 prosenttia vuoteen 2030, jotta kulutuksen taso saataisiin nykyisten ilmastotavoitteiden mukaiseksi
 - Kulutuksen päästöjen vähentäminen: yhteiskunnan ratkaisut (puhdas energia) ja kuluttajien omat valinnat (esim. liikkuminen)

Tavoite 13: analyysi puuttuu selonteosta

- Miksi kehitys ollut hidasta?
 - Päästökauppasektorilla on ollut halpaa vähentää päästöjä, mutta sinne ei haluttu aluksi luoda kansallista politiikkaa
 - Liikenteen ja maatalouden päästöjen vähentämiseen ei ole ohjattu toimia
- **Hiilineutraaliustavoite = muutos Suomen ilmastopolitiikassa**
 - Suomi ottaa itse vastuun omista päästöistään
 - EU:ta tiukemmat tavoitteet päästökauppasektorilla ja taakanjakosektorilla
- Uusia asioita nousee
 - Sosiaalinen oikeudenmukaisuus, johon tarvitaan suomalainen ratkaisu (turve, liikenne)
 - Vähennyskeinot lujassa maatalouden ja liikenteen suhteen

Tavoite 13 – runsaasti ristikytcentöjä

- *Tavoite 1 – köyhyiden poistaminen*
- *Tavoite 2 – ruoka, maatalous*
- *Tavoite 4 – koulutus*
- *Tavoite 6 – vesi*
- *Tavoite 7 – energia*
- *Tavoite 8 – työ ja talouskasvu*
- *Tavoite 9 – teollisuus & innovaatiot*
- *Tavoite 11 - kestävät kaupungin ja yhteisöt*
- *Tavoite 12 – kestävät kulutus- ja tuotantotavat*
- *Tavoite 15 – maanpäällinen elämä, ml. metsät*

Tässä käsittelyyn: tavoite 2 (kurkotus tulevaan), tavoite 8 (kasvun dimensiot) ja 15 (synergia)

Tavoite 2 – ruoka, maatalous

Arvio: näkemys tulevista kehityskuluista jää ohueksi

- Hiilineutraaliustavoite sitoo maankäyttösektorin yhteen taakanjakosektorin ja päästökauppasektorin kanssa
 - Maatalousmaiden hiilivarastoista huolehtiminen
 - Maaperäpäästöjen vähentäminen, hiilensidontakeinojen etsintä
 - Turvepeltojen raivaamisen lopettaminen, ei vähentäminen
- Sopeutuminen sään ääri-ilmiöihin puuttuu
 - Sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys avainkysymyksiä tulevaisuudessa
- Pidemmän aikavälin perspektiivit puuttuvat
 - Teollinen proteiinin tuotanto (keinoproteiinit ja keinoliha) luo päästötöntä ravinnon tuotantoa
 - Suomalaiset start-up -yritykset ovat mukana kehityksessä, jota julkisen vallan tulisi jouduttaa

Tavoite 8 – työ ja talouskasvu

Yleisarvio: ei ymmärretä kasvun synteettistä, tulevaan kurkottavaa luonnetta

- Kestävä taloudellinen kasvu rakentuu useisiin peruspilareihin:
 - Hiilineutraalius
 - Irtikeytminen: luonnonvarat ja ympäristö (laadullinen kasvu)
 - Innovaatiot
 - Kattavuus ja osallistuminen (inclusive growth)
- Absoluuttinen irtikeytminen ehdoton vaatimus ohjauskeinojen ja sektoreiden kehityksen analyysiin kasvihuonekaasupäästöjen osalta
- Mutta mikä on suomalainen tulkinta kasvun kattavuudesta ja osallistumisesta?
- Ilmastopolitiikka vauhdittaa uutta liiketoimintaa:
 - ilmastotoimien positiiviset kilpailukyky- ja työllisyysvaikutukset ja ml. koronapandemian yhteydessä tehtävän vihreän elvytyksen työllistävä ja rakenteellinen vaikutus

Tavoite 15 – maanpäällinen elämä, ml. metsät

Arvio: Ilmastotoimien ja monimuotoisuuden suojelutoimien välinen yhteys käsitelty ohuesti

- **Ilmasto:** maankäyttösektorin nettonielu on välttämätön osa sekä hiilineutraaliuden että vuoden 2050 tavoitteiden saavuttamista.
 - Historiallinen keskiarvonielu -21 Mt CO₂-ekv. vuonna 2035, jotta hiilineutraalius toteutuu
 - Nielua on kasvatettava sen jälkeen
 - Metsäkadon vähentämismahdollisuuksia on selvitetty, mutta se on pysäytettävä
- **Monimuotoisuus:** monimuotoisuuden suojelu edistää hiilen sidontaa
 - Synergioita on paljon; ne puuttuvat selonteosta
 - Metso hiilipreemiolla voisi olla ensimmäinen uusi lisäaskel

Lopuksi

- *On tärkeää, että selonteko kuvaa kattavasti ja kriittisesti nykytilaa, ja antaa kokonaiskuvan siitä, mihin suuntaan kestävyys on kansallisesti kehittynyt*
- *Näkemystä kestäväen kehityksen keskeisistä piirteistä tulee syventää koskien erityisesti kasvun, ilmaston, ympäristön, innovaatioiden ja kattavuuden keskinäissuhdetta*
- *On tärkeää valita tehokas kestäväen kehityksen mittaristo arvioinnin pohjaksi: globaalin ja kansallisen mittariston soveltaminen rinnakkain tekee toiminnan arvioinnista monimutkaista*

SUOMEN
ILMA**STOP**ANEELI
The Finnish Climate
Change Panel